

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 59 0 Ps 030328 21 Rev
Banjaluka, 08.3.2022. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u Banjaluci u vijeću sastavljenom od sudija: Senada Tice, kao predsjednika vijeća, Biljane Tomić i Gorjane Popadić, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužitelja N.i. d.o.o. T., koga zastupa punomoćnik M.I., advokat iz B.d. BiH, protiv tuženog S.K., vlasnika ZR . iz B., koga zastupa punomoćnik J.G., advokat iz Z., radi naknade materijalne štete, vrijednost predmeta spora: 19.957,54 KM i pravnoj stvari tuženog, kao tužitelja, S.K. vlasnika ZR V. iz B. (u daljem tekstu: tuženi) protiv tužitelja, kao tuženog N.i. d.o.o. T. (u daljem tekstu: tužitelj), radi isplate, vrijednost predmeta spora: 106.017,15 KM, odlučujući o revizijama tuženog izjavljenim protiv presude Višeg privrednog suda u Banjaluci broj: 59 0 Ps 030328 21 Pž od 14.10.2021. godine, na sjednici održanoj dana 08.3.2022. godine donio je

PRESUDU

Odbacuje se revizija tuženog koju je lično izjavio dana 20.11.2021. godine.

Odbija se revizija tuženog koju je izjavio njegov punomoćnik dana 19.11.2021. godine, u dijelu kojim se osporava odluka o protivtužbenom zahtjevu, a odbacuje u dijelu kojim se osporava odluka o tužbenom zahtjevu.

Obrazloženje

Presudom Okružnog privrednog suda u Bijeljini broj: 59 0 Ps 030328 16 Ps od 16.4.2021. godine, djelimično je usvojen zahtjev tužitelja i obavezan tuženi da mu, na ime naknade materijalne štete, isplati iznos od 19.362,88 KM, sa zakonskom zateznom kamatom od 29.12.2016. godine, kao dana podnošenja tužbe, do isplate i da mu nadoknadi troškove postupka u ukupnom iznosu od 6.654,40 KM.

Odbijen je zahtjev tužitelja za naknadu materijalne štete i zahtjev za naknadu troškova, preko iznosa dosuđenih tom presudom.

Odbijen je protivtužbeni zahtjev tuženog da se obaveže tužitelj da mu isplati iznos od 106.017,15 KM, sa zakonskom zateznom kamatom od dana presuđenja do isplate i naknadi mu troškove postupka.

Presudom Višeg privrednog suda u Banjaluci broj: 59 0 Ps 030328 21 Pž od 14.10.2021. godine, žalba tuženog je odbijena i prvostepena presuda potvrđena, te je odbijen zahtjev tuženog za naknadu troškova žalbenog postupka.

Blagovremenom revizijom, koju je izjavio lično tuženi, pobija se drugostepena odluka zbog povrede postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, sa prijedlogom da se revizija dozvoli i usvoji te „poništi presuda Višeg privrednog suda u Banjaluci broj: 59 0 Ps 030328 21 Pž od 14.10.2021.g. kao nezakonit akt“.

Drugostepena odluka se pobija i revizijom punomoćnika tuženog (advokata J.G.), zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava. Predlaže se da se revizija usvoji i osporena odluka preinači tako da se odbije tužbeni zahtjev, a usvoji protivtužbeni zahtjev i tužitelj obaveže da tuženom nadoknadi cjelokupne troškove postupka, ili da se obje nižestepene odluke ukinu i predmet vrati prvostepenom sudu na ponovno postupanje.

Tužitelj, u odgovoru, predlaže da se revizije odbiju, kao neosnovane.

Nije dozvoljena revizija tuženog koju je lično izjavio.

Odredbom člana 301b. stav 1. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske“ br. 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13 – u daljem tekstu: ZPP) propisano je da u postupku po reviziji stranku mora, kao punomoćnik, zastupati advokat, osim ako je sama stranka advokat. Izuzetno, prema odredbi stava 2. istog člana, stranka može sama izjaviti reviziju, ako ima položen pravosudni ispit. Odredbom člana 247. stav 2. ZPP, propisano je, pored ostalog, da je revizija nedozvoljena ako nije izjavljena preko punomoćnika iz člana 301b. ovog zakona.

U konkretnoj situaciji, reviziju od 20.11.2021. godine, je izjavio tuženi lično. On nije advokat i nema položen pravosudni ispit, kako proizlazi iz sadržaja spisa i njegovog izjašnjenja datog na ročištu održanom 17.12.2018. godine. Zato se ova, lično izjavljena revizija tuženog, ukazuje nedopuštenom, slijedom čega je odbačena, temeljem odredbe člana 247. stav 1. ZPP.

Revizija tuženog, koju je izjavio njegov punomoćnik, takođe nije dozvoljena u dijelu kojim se pobija odluka o djelimičnom usvajanju tužbenog zahtjeva u iznosu od 19.362,88 KM, iz slijedećih razloga:

Odredbom člana 237. stav 2. ZPP, propisano je da u privrednim sporovima revizija nije dozvoljena ako vrijednost pobijanog dijela pravosnažne presude ne prelazi 50.000,00 KM. Kada je tužbeni zahtjev izražen u novcu, kao vrijednost pobijanog dijela pravosnažne presude, uzima se u obzir samo vrijednost glavnog zahtjeva (član 316. stav 2. ZPP). Kamate, ugovorna kazna i ostala sporedna traženja ne uzimaju se u obzir pri određivanju vrijednosti spora ako ne čine glavni zahtjev (stav 3. iste zakonske odredbe).

Predmetna parnica vodi se po dva zahtjeva (zahtjev iz tužbe i zahtjev iz protivtužbe), pa se u ovom slučaju vrijednost spora, odnosno vrijednost pobijanog dijela drugostepene odluke, određuje prema vrijednosti svakog zahtjeva - onog iz tužbe i onog iz protivtužbe, u smislu odredbe člana 318. stav 2. ZPP, jer je protivtužba (član 74. stav 1. ZPP) samostalna tužba koju tuženi (protivtužitelj) podnosi protiv tužitelja (protivtuženog) u parnici koja se protiv njega vodi povodom tužbe. Naime, iz procesne samostalnosti tužbe i protivtužbe, takođe proizlazi da se i pravo na izjavljivanje revizije po tužbi i protivtužbi cijeni zasebno.

U konkretnom slučaju, vrijednost drugostepene presude, u dijelu kojim je odlučeno o tužbenom zahtjevu iznosi 19.362,88 KM. Naime, obavezan je tuženi da tužitelju isplati taj iznos na ime glavnog potraživanja, sa pripadajućom zateznom kamatom čija vrijednost, kao ni vrijednost dosuđena na ime troškova postupka, nije mjerodavna za računanje vrijednosti predmeta spora, a onda ni za računanje vrijednosti pobijane presude. Taj iznos ne prelazi vrijednost od 50.000,00 konvertibilnih maraka, pa revizija tuženog, izjavljena preko punomoćnika, u ovom dijelu nije dozvoljena.

Ovom revizijom nije traženo, pozivom na odredbu člana 237. stav 3. ZPP, da se o reviziji ipak odluči i u ovom dijelu, slijedom čega se pitanjem izuzetnog dozvoljavanja revizije nije mogao baviti ni ovaj sud, pa je revizija u ovom dijelu odbačena, na osnovu odredbe člana 247. stav 1. ZPP.

Dozvoljena je revizija tuženog (izjavljena po punomoćniku), u dijelu kojim se osporavaju nižestepene presude o odbijanju protivtužbenog zahtjeva, ali nije osnovana.

Predmet spora u ovoj fazi postupka (s obzirom, na nedopuštenost revizije u dijelu kojim se osporava odluka o tužbenom zahtjevu) je samo zahtjev tuženog iz protivtužbe, da se obaveže tužitelj da mu isplati iznos od 106.017,15 KM, sa pripadajućom zateznom kamatom i troškovima spora.

Tokom postupka, nižestepeni sudovi su utvrdili da su tužitelj i tuženi bili u poslovnom odnosu, koji su pravilno kvalifikovali kao ugovor o djelu iz člana 600. Zakona o obligacionim odnosima („Službeni list SFRJ „broj 29/78,39/85, 57/89, te „Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 17/93, 3/96, 39/03 i 74/04 – u daljem tekstu: ZOO), na osnovu kojeg je tuženi bio u obavezi da za potrebe tužitelja izvrši rezanje jasenovih trupaca u jasenovu dasku, elemente daske i frize, te da izvrši i doradu isporučene jasenove daske, elemenata i okoraka, a tužitelj u obavezi da tuženom isplati ugovorenu naknadu za izvršeni rad. Tužitelj je isporučio tuženom jasenove trupce, te jasenovu dasku, elemente jasena i frize i okorke, na dalju doradu, koju robu su pratile obostrano ovjerene i potpisane otpremnice i otpremni iskazi. Dio dostavljenih trupaca jasena je tuženi preradio u dasku i ostale elemente, a nije sporno da je sva ta roba ostala kod tuženog, da je nikada nije preuzeo tužitelj i da je svu tu robu tuženi, prema sopstvenom priznanju, prodao trećem licu, u oktobru 2017. godine. Zbog toga tuženi, jer mu je ta roba navodno blokirala pristup radnoj mašini-brenti sa kojom je mogao usluge rezanja pružati trećim licima, izgublenu korist (zaradu) traži za period od 26.3.2016. do 12.9.2017. godine, u ukupnom iznosu od 94.587,75 KM, te traži i naknadu od 11.429,39 KM (za nabavku jasenovih trupaca radi prerade za potrebe tužitelja) što zajedno čini ukupan iznos od 106.017,15 KM koji se potražuje protivtužbom. Visinu protivtužbenog zahtjeva tuženi je odredio prema nalazu i mišljenju vještaka ekonomske struke R.I. od 23.8.2018. godine koji je urađen u predmetu broj: 80 0 Mal 081648 16 Mal. Nije sporno da je tužitelj, za rezanje jasenovih trupaca, odnosno za ugovoreni posao, avansno uplatio tuženom, iznos od 4.900,00 KM, dana 29.4.2016. godine.

Kod ovakvog stanja stvari, imajući u vidu i nespornu činjenicu da je tužitelj dana 30.8.2016. godine, dolazio kod tuženog da preuzme neobrađene jasenove trupce, u namjeri da preuzme i ostalu robu, ali da tuženi to nije dozvolio (primorao je tužitelja da istovari već napola utovaren kamion neprerađenim jasenovim trupcima) nižestepeni sudovi su, pozivom na odredbu člana 154. i 189. ZOO, odbili protivtužbeni zahtjev, nalazeći da tuženi i pod uslovom da je pretrpio štetu u vidu izgubljene dobiti, nije dokazao (a to mu je bila obaveza, prema odredbama člana 7. stav 1, člana

102. stav 1. i člana 123. ZPP) da su se ostvarile ostale zakonske pretpostavke za obavezivanje tužitelja da tu štetu nadoknadi.

Odluke nižestepeni sudova, su pravilne i zakonite i navodima revizije nisu dovedene u ozbiljnu sumnju.

Suprotno tvrdnji revidenta, prvostepeni sud je u svojoj odluci iznio sadržaj svih provedenih dokaza, ocjenio ih, svaki pojedinačno i u vezi sa drugim dokazima, kako nalaže odredba člana 8. ZPP, a drugostepeni sud je takvu ocjenu prihvatio, te je odgovorio na relevantne žalbene navode (član 221. i 231. ZPP) i argumentovano obrazložio zašto žalbeni navodi nisu mogli ishoditi drugačiju odluku, slijedom čega ne stoji revizioni prigovor o pogrešnoj primjeni odredaba parničnog postupka.

Izmakla korist (na čemu tuženi temelji protivtužbeni zahtjev) je oblik štete koji se javlja kao sprečavanje povećanja nečije imovine (član 155. ZOO). Pri ocjeni visine izmakle koristi uzima se u obzir dobitak koji se mogao osnovano očekivati prema redovnom toku stvari ili prema posebnim okolnostima, a čije je ostvarenje spriječeno štetnikovom radnjom ili propuštanjem (stav 3. člana 189. ZOO). Izmakla korist (izgubljena dobit) mora se vezati za djelatnost koju u redovnom toku stvari povjerilac (tužitelj) obavlja, odnosno za onu vrstu i obim poslovanja koje se po redovnom toku stvari moglo očekivati.

Za priznavanje prava na naknadu izmakle koristi nastale kao posljedica štetnikove radnje moraju biti ispunjeni uslovi: da je šteta u vidu izmakle koristi izvjesna, da je tuženi svojim djelovanjem spriječio nastanak koristi i da postoje elementi na osnovu kojih se može odrediti visina izmakle koristi.

Tuženi nije dokazao da bi ostvario zaradu radeći sa brentom u iznosu koji potražuje. On, naime, prije označenog perioda (za koji traži naknadu izmakle koristi), a ni poslije tog perioda, nije ostvario nikakvu zaradu radeći sa brentom, odnosno nije dokazao da je te zarade bilo, pa nema elemenata na osnovu kojih bi se ta izgubljena zarada mogla računati. Nalazom vještaka ekonomske struke, R.I. (na čijem sadržaju insistira revident), utvrđeno je da je tuženi u navedenom periodu mogao ostvariti pretpostavljenu dobit u iznosu od 94.587,75 KM. Međutim, za dokazivanje ove vrste štete nije dovoljno da se vještačenjem utvrdi pretpostavljena mogućnost dobiti, kao u nalazu vještaka koji je zasnovan na pretpostavljenim mogućnostima ostvarivanja prihoda, već da se realnim pokazateljima dokaže da bi ta dobit bila i ostvarena po redovnom toku stvari. Kod činjenice da prije, a ni poslije označenog perioda (kada je prodao svu robu tužitelja, za koju tvrdi da je blokirala pristup brenti) tuženi nije na takav način sticao zaradu, nije dokazana osnovanost zahtjeva za naknadu štete u vidu izgubljene koristi.

Čak i pod uslovom da je predmetna brenta bila blokirana robom tužitelja (na koje okolnosti nisu provedeni dokazi), kod nesporne činjenice da je tužitelj pokušao, dana 30.8.2016. godine, da preuzme tu robu, ili bar jedan njen dio i da ga je tuženi u tome spriječio, ne stoji revizioni navod tuženog, istican i u toku postupka (o čijoj neosnovanosti su nižestepeni sudovi dali valjane razloge koje prihvata i ovaj sud), da je za to odgovoran tužitelj, odnosno da je tužitelj svjesno i namjerno izbjegavao preuzeti robu, koristeći prostor tuženog kao skladište, a sve u namjeri da mu nanese štetu. Kod takvog stanja stvari (odbijanje tuženog da preda robu tužitelju), naknadno pozivanje tužitelja da preuzme robu, nije moglo ishoditi drugačiji zaključak u pogledu njegove odgovornosti za nastanak štete koja se traži protivtužbom.

U konkretnom slučaju, osnov za naknadu štete u vidu izmakle koristi ne može biti, sama za sebe, činjenica da je tuženi vlasnik predmetne brente (kako se neosnovano tvrdi u reviziji), nego je, po pravilu o teretu dokazivanja iz članova 7, 123. i 126. ZPP, u vezi sa članom 189. stav 1. i 3. ZOO, bilo potrebno dokazati da zbog štetne radnje tužitelja tuženi trpi štetu u vidu izmakle koristi i visinu iste. Kriterij za određivanje naknade štete je stvarna šteta koja je nastala oštećenom. Iz utvrđenog činjeničnog stanja se ne može izvesti zaključak da bi redovan tok stvari omogućio tuženom da ostvari zaradu čiju naknadu zahtjeva protivtužbom, niti da je za nekorištenje brente čijim radom bi se ta korist ostvarila, odgovoran tužitelj.

Prema utvrđenom činjeničnom stanju i nespornim navodima parničnih stranaka, tuženi nije predao tužitelju nikakvu robu (sve je prodao trećem licu), uključujući i jasenove trupce (ili robu nastalu njihovom preradom) koje je, kako kaže, nabavio za potrebe tužitelja, pa je neosnovan i dio protivtužbenog zahtjeva kojim se traži obavezivanje tužitelja da mu isplati vrijednost tih trpaca, u iznosu od 11.429,39 KM.

Kako su nižestepeni sudovi na pravilno i potpuno utvrđeno činjenično stanje, relevantno za odluku o protivtužbenom zahtjevu, pravilno primjenili materijalno pravo - odredbe ZOO koje govore o naknadi štete u vidu izmakle koristi, te kako naprijed navedeni razlozi ostale revizione navode čine irelevantnim za odlučivanje o valjanosti nižestepenih presuda u dijelu kojim je odlučeno o protivtužbenom zahtjevu – reviziju tuženog je valjalo odbiti u ovom dijelu, na osnovu odredbe člana 248. ZPP.

Predsjednik vijeća
Senad Tica

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Aćić